



Aluesuunnittelu / Henri Jutila

Uudenmaan ELY-keskus, kirjaamo
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

UUDELY/18519/2024

Lausunto YVA:n soveltamisesta yksittäistapauksessa, Gårdskullan aurinkovoimalahanke, Siuntio

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt Uudenmaan liitolta lausuntoa siitä, onko ympäristövaikutusten arviointimenettelyä tarpeen soveltaa Gårdskullan Aurinkovoimala Ky:n aurinkovoimalahankkeeseen Siuntiossa.

Hankkeen kuvaus

Gårdskullan Aurinkovoimala Ky, C/o Taaleri Energia Funds Management Oy suunnittelee aurinkovoimalan rakentamista Siuntion Tyyskylään. Hankealue sijaitsee Gårdskullassa n. 9 km Lohjalta kaakkoon ja n. 5 km Siuntion kuntakeskuksesta luoteeseen. Aurinkovoimalan verkkoon syöttämä teho on n. 60 MW ja paneeleiden ja huoltoteiden tilantarve on n. 90 ha. Koko hankealueen pinta-ala on n. 150 ha.

Paneeleiden lisäksi alueelle rakennetaan sähköasema, kytkinkenttä, muuntamot, huoltotiet ja paneeleita ympärivät aidat. Gårdskullan aurinkovoimala kytkeytyy kytkinkentän ja sähköaseman välityksellä kantaverkko-yhtiö Fingridin omistamaan Virkkala-Espoo 110 kV voimajohtoon.

Maakuntakaavatilanne

Hankealueella on voimassa Uusimaa-kaava 2050 kaavakokonaisuuteen kuuluva Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava sekä Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisu. Hankealueella ja hankealueen välittömässä läheisyydessä on seuraavat maakuntakaavamerkinnot:

- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (Degerbyn - Pikkalanjoen - Palojoen kulttuurimaisema)
- Natura 2000 -alue (Siuntionjoki)
- Vedenhankinnan kannalta arvokas pintavesialue (Kirkkojoki)
- Voimajohto (Virkkala-Kopula 110kV)

Lisäksi voimassa ovat yleiset suunnittelumääräykset, joista hankealueen kannalta keskeisimpiä ovat:



- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.
- Laajat yhtenäiset luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. Laajojen, yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämistä on vältettävä erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvat tai siihen kuuluviksi ehdotetut alueet, turvattava alueiden yhtenäisyys, arvioitava suunnitelmasta alueelle kohdistuvat vaikutukset ja huolehdittava, ettei merkittävästi heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Suunnitelman vaikutukset ja hyväksymisedellytykset tulee arvioida siten kuin luonnonsuojelulaissa on säädetty. Vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon mahdolliset yhteisvaikutukset muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Suunnittelussa tulee käyttää valtioneuvoston Natura-alueita koskeviin päätöksiin sisältyviä aluerajauksia sekä viimeisimpiä Natura-tietolomakkeita.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä vesiensuojelua ja pyrittävä parantamaan vesien ekologista tilaa.
- Ilmaston kannalta kestävään energiajärjestelmään siirtymistä on edistettävä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä kestävää luonnonvarojen käyttöä, kierto- ja biotaloutta, uusiutuvan energian tuotantoa sekä hukkalämmön hyödyntämistä. Rakentamisessa tulee edistää kestävää maa-aineshuoltoa.
- Suunniteltaessa laajoja aurinkoenergian tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen ottaen huomioon ympäristön arvot ja reunaehdot.

Hankealueella on voimassa Siuntion kunnan yleiskaava, missä hankealue on merkitty maatalousalueeksi. Hankealueelle laaditaan asemakaava, jossa alue varataan aurinkoenergian tuotantoon.

Uudenmaan liiton lausunto

YVA-menettelyä sovelletaan hankkeeseen ELY-keskuksen päätöksellä, mikäli hanke tai sen muutos todennäköisesti aiheuttaa YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki § 3.2). Päätöstä tehtäessä otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne YVA-lain liitteen 2 osoittamalla tavalla.

YVA-laki ja sen hankeluettelo on säädetty aikana ennen kuin isoja aurinkoenergiaprojekteja on ryhdytty suunnittelemaan ja toteuttamaan. Lainsäädäntö ei tältä osin ole ajan tasalla. Uudenmaan liiton näkemys on, että lähtökohtaisesti ison, teollisen kokoluokan aurinkoenergiaprojektin vaikutuksia on tarpeen selvittää ja tarkastella riittävän laajasti ja vuorovaikutteisesti asukkaita ja muita sidosryhmiä osallistaen. Hyviä menettelyjä tähän ovat YVA-lain ja -asetuksen mukaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ohella maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset kaavoitusprosessit.

Hankkeessa laaditussa Gårdskullan aurinkovoimalan YVA-tarveselvitysraportissa todetaan, että ”hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa muita hankkeita, jotka voisivat vaikuttaa Gårdskullan aurinkovoimalan rakentamiseen tai joilla voisi olla hankkeen kanssa kumulatiivisia yhteisvaikutuksia ympäristöön ja yhteisöön”. Lisäksi saman selvitysraportin liitteinä olevien maisemaselvityksen sekä näkemäalueanalyysin johtopäätöksenä on esitetty, että hankkeella olisi merkittäviä vaikutuksia alueen maisemaan ja paikallisesti merkittäviä, mutta kokonaisuudessaan vähäisiä vaikutuksia Siuntion ja Degerbyn viljelymaisemat VAMA-alueeseen.

Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että Siuntion ja Degerbyn viljelymaisemat VAMA-alueeseen sekä aluetta maakuntakaavassa vastaavaan Degerbyn - Pikkalanjoen - Palojoen kulttuurimaisema -alueeseen kohdistuu parhaillaan jo useiden eri vastaavanlaisten hankkeiden intressejä. Kaikkien näiden hankkeiden vaikutuksia, mukaan lukien maisemavaiikutuksia, olisi tutkittava yhdessä yhteisvaikutusten hahmottamiseksi. Sähkönsiirron osalta Uudenmaan liitto toteaa, että hankkeen ympäristövaikutukset jäävät pieniksi, koska liityntä tehdään jo olemassa olevaan aluetta halkovaan voimalinjaan.

Uudenmaan liitto huomauttaa, että laajoja maa-aloja vaativa aurinkoenergia-alue voi aiheuttaa laaja-alaisia, pitkäkestoisia tai jopa pysyviä lajiston liikkumisesteitä, etenkin kun paneelikentät aidataan. Lisäksi Uudenmaan liitto muistuttaa, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan on huolehdittava maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden kannalta merkittävien alueiden säilymisestä. Riittävän yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden säilyminen on tärkeää biotalouden, huoltovarmuuden, maiseman ja luonnon monimuotoisuuden kannalta. Arvioitavana oleva hanke sijoittuu käytännössä kokonaan Uudenmaan liiton ”Maatalouden kannalta hyvät ja yhtenäiset peltoalueet” -selvityksessä tunnistetulle peltoalueelle.

Syyskuussa 2024 on valmistunut Uudenmaan vihreän siirtymän hankkeiden maankäyttötarpeita koskeva selvitystyö, joka julkaistiin lokakuussa 2024. Työ on nostanut esiin selkeän tarpeen selvittää tarkemmin teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden sijoittamisen reunaehdot. Myös ympäristöministeriö valmistelelee opasta aurinkovoimaloiden sijoittamisen ohjaukseen.

Uudenmaan liiton johtopäätös

YVA-tarveharkintaa varten laaditun selvityksen perusteella Uudenmaan liitto katsoo, että YVA-menettelyn soveltaminen ei ole tässä hankkeessa tarpeen huolimatta siitä, että lukuisten aurinkovoimahankkeiden potentiaalisten yhteisvaikutusten arviointi ei ole riittävällä tasolla. Uudenmaan liitto pitää erittäin hyvänä asiana sitä, että hankkeen maankäyttö ratkaistaan asemakaavoituksella, jolloin hankkeen vaikutuksia voidaan arvioida osana kaavaprosessia.

Mari Siivola
aluesuunnittelun vastuualueen johtaja

Jakelu

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Tiedoksi

petri.ruohio@ely-keskus.fi
Uudenmaan liitto / Kirjaamo